

ბახაბერ ბაბულაშვილი

ეკონომიკის დოქტორი,
ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოც. პროფესორი

მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ახალი ორიენტირები

საქართველოს ეკონომიკის განვითარების ეროვნული პროგრამის 2012 წლის აქტივობების განხორციელების მიზანშეწონილი ღონისძიებების განხორციელების შესახებ

2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებმა დაადასტურა, რომ ქვეყნის მოსახლეობის უმრავლესობა მხარს უჭერს ცვლილებებს საზოგადოებრივ ცხოვრების ყველა სფეროში, მათ შორის, განსაკუთრებით ეკონომიკაში. ამასთანავე, აღსანიშნავია, რომ ახალ ხელისუფლებას გათვალისწინებული აქვს შემკვიდრებობითობის პრინციპის დაცვა, რაც ნიშნავს ყოფილი ხელისუფლების სახელმწიფო და ეკონომიკური პოლიტიკის ძირითადი ორიენტირების შენარჩუნებას, განმტკიცებას და განვითარებას. კერძოდ, მომავალშიც ქვეყნის ხელისუფლების ეკონომიკური პოლიტიკა დაეფუძნება საბაზრო ურთიერთობათა პრინციპებს, მაქსიმალური ძალისხმევა იქნება მიმართული უმუშევრობისა და სიღარიბის დასაძლევად, განვითარდება მცირე და საშუალო ბიზნესი, დაცული იქნება კერძო საკუთრება და დასაქმებულთა შრომითი უფლებები და ა.შ.

წინამდებარე სტატიის ძირითადი მიზანია საქართველოს მაკროეკონომიკური განვითარების რეტროსპექტული დინამიკის ანალიზისა და შეფასების საფუძველზე პერსპექტიული ორიენტირების პროგნოზული მახასიათებლების განსაზღვრა და მათი პრაქტიკული რეალიზაციის რესურსული უზრუნველყოფის შესაძლებლობების გაანალიზება.

სწორი მაკროეკონომიკური პოლიტიკის გატარებაზეა დამოკიდებული ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების დაჩქარება და შესაბამისად, მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლება. მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ფორმირება და რეალიზაცია მნიშვნელოვანი ფაქტორია, რომლის მიზანია ინფლაციის და უმუშევრობის დონის შეზღუდვა, ეკონომიკის ზრდისადმი მხარდაჭერა, კრიზისების თავიდან აცილება და ეკონომიკის სტაბილური განვითარების უზრუნველყოფა. როგორც წესი, ცალკეული ქვეყნების მაკროეკონომიკური პოლიტიკები განსხვავებულია ერთმანეთისაგან, რადგან მათი შინაარსი უნდა გამომდინარეობდეს თითოეულ ქვეყანაში შექმნილი ეკონომიკური მდგომარეობიდან. იმ ქვეყანაში, სადაც ადგილი აქვს ეკონომიკურ ვარდნას, გამოიყენებენ მასტიმულირებელ მაკროეკონომიკურ პოლიტიკას, რათა უზრუნველყონ ეკონომიკის დაჩქარებული განვითარება, ხოლო იმ ქვეყანაში, სადაც გამოკვეთილია ზრდის მაღალი ტემპი, სახელმწიფო გამოიყენებს შემზღუდავ მაკროეკონომიკურ პოლიტიკას, რათა თავიდან აიცილოს ინფლაციის საფრთხეები.

ეკონომიკურ თეორიასა და პრაქტიკაში განსხვავებენ აქტიურ და პასიურ მაკროეკონომიკურ პოლიტიკას. პირველად აქტიური მაკროეკონომიკურ პოლიტიკის გატარების აუცილებლობა დასაბუთებულ იქნა კეინზიანურ თეორიაში, რომელიც საბაზრო მექანიზმს არასრულყოფილად მიიჩნევდა. აქტიური პოლიტიკა იგივე სახელმწიფო პოლიტიკაა, რომელიც მიმართულია საბაზრო ეკონომიკის სუსტი მხარეების აღმოსაფხვრელად. ამ შემთხვევაში საბიუჯეტო საგადასახადო რეგულირებას ენიჭება უპირატესი როლი, ხოლო საკრედიტო პოლიტიკა უნდა დაექვემდებაროს საბიუჯეტო ცვლილებებს და უზრუნველყოს სტაბილური საპროცენტო განაკვეთების შენარჩუნება. რაც შეეხება პასიურ მაკროეკონომიკურ პოლიტიკას, როგორც ნეოკლასიკოსები, ასევე მონეტარისტები თვლიან, რომ თავისუფალ ფასწარმოქმნაზე დაფუძნებული ეკონომიკას თავად შეუძლია თვითრეგულირება, ამიტომაა საჭიროა პასიური პოლიტიკის გატარება, რომლის დროსაც სახელმწიფო არ ერევა თვითრეგულირების მექანიზმში.

ცნობილია, რომ მაკროეკონომიკური განვითარების ყველაზე სინთეზურ, აგრეგირებულ ინდიკატორებს წარმოადგენს მთლიანი შიდა პროდუქტის მოცულობა, ინფლაცია, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები და უმუშევრობის დონე. ამ მაჩვენებლების რეტროსპექტული ანალიზი გვიჩვენებს, რომ უკანასკნელ წლებში ზოგიერთი მათგანი იზრდებოდა არათანაბარი ტემპებით (ცხრ. 1).

ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკა (2004-2012 წწ)*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
მშპ მიმდინარე ფასებში (მლრდ ლარი)	9,9	11,6	13,7	16,9	19,1	17,9	20,7	24,3	26,1
მშპ შესადარ ფასებში (მლრდ ლარი)	9,0	9,9	10,8	12,2	12,5	12,1	12,7	13,7	14,5
მშპ-ის რეალური ზრდა (%)	5,9	9,6	9,4	12,3	2,3	-3,8	6,3	7,2	6,1
მშპ ერთ სულზე მიმდინარე ფასებში (ლარი)	105,9	109,6	109,4	3866,9	4352,9	4101,3	4675,3	5447,1	5811,7
ინფლაცია (%)	103,6	110,6	114,5	109,2	109,2	110,0	107,1	108,5	99,1
უცხოური პირდაპირი ინვესტიციები (მლნ აშშ დოლარი)	499,1	449,8	1190,4	2014,8	1564,0	658,4	814,5	1117,2	865,2
უმუშევრობის დონე (%)	12,6	13,8	13,6	13,3	16,5	16,9	16,3	15,1	-

* ცხრილი შედგენილია ავტორის მიერ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების საფუძველზე

უკანასკნელი 6 წლის განმავლობაში მთლიანი შიგა პროდუქტის საშუალოწლიური ზრდა 5 პროცენტს აღემატებოდა, მაქსიმუმს მან მიაღწია 2007 წელს (12,2 %), ხოლო მინუსთან ვარდნას ჰქონდა ადგილი 2009 წელს (-3,8%), რაც გამოწვეული იყო რუსეთ-საქართველოს ომისა და გლობალური კრიზისის გავლენით. მიუხედავად იმისა, რომ მშპ-ის ზრდის ტემპი საკმაოდ მაღალი იყო, მან არსებითი ხასიათის პოზიტიური გავლენა მაინც ვერ მოახდინა მოსახლეობის ცხოვრების დონეზე. შეიძლება ითქვას, რომ რეალურ ეკონომიკურ განვითარებას არ ჰქონდა ადგილი. ამაზე მკაფიოდ მიუთითებს მუდმივ ფასებში (2003 წელთან შედარებით) მშპ-ს დინამიკა. მიმდინარე ფასებში ზრდის მაღალი მაჩვენებელი (აბსოლუტურ სიდიდეებში) გამოწვეული იყო საკმაოდ მაღალი ინფლაციით, რის გამოც ვერ მოხერხდა მოსახლეობის ცხოვრების დონის არსებითი გაუმჯობესება. ერთ სულ მოსახლეზე მშპ-ს მოცულობა კატასტროფულად ჩამორჩებოდა არა მხოლოდ განვითარებულ, არამედ პოსტსოციალისტურ და პოსტსაბჭოური ქვეყნების ანალოგიურ მაჩვენებელს, მათ შორის, საქართველოს მეზობელ ქვეყნებსაც (რუსეთი, უკრაინა, აზერბაიჯანი, სომხეთი). მშპ-ს ზრდისა და ცხოვრების დონის ზრდის ტემპებს შორის შეუსაბამობა გამოიწვია აგრეთვე იმ გარემოებამ, რომ უკანასკნელ წლებში სახელმწიფოს მიერ აღებულ იქნა დიდი რაოდენობის კრედიტები, რომელთა პროცენტების და მათი ძირი ვალის დაფარვაზე წარმართა საკმაოდ დიდი მოცულობის საბიუჯეტო სახსრები.

საქართველოს მაკროეკონომიკურ მდგომარეობაზე ძლიერ გავლენას ახდენდა ინფლაცია, რომელმაც 2011 წელს პიკს – 14,3% მიაღწია. უკანასკნელ წლებში ფასების მატება მსოფლიო მასშტაბით ფასების მატებით იყო გამოწვეული (ნავთობი, მარცვლეული და ა.შ.). საყურადღებოა, რომ საქართველოში სასურსათო ინფლაცია უფრო მაღალი, მერყევი და ხანგრძლივია, ვიდრე არასასურსათო ინფლაცია. გამომდინარე იქედან, რომ საქართველო სულ უფრო მეტი მოცულობის სურსათის იმპორტს ახდენს, შესაბამისად, ადგილი აქვს ინფლაციის იმპორტირებასაც. ინფლაციურ პროცესებზე ნეგატიურ გავლენას ახდენს აგრეთვე ფულადი გზავნილები, რომელიც საქართველოში ყოველწლიურად მილიარდ აშშ დოლარზე მეტი შემოდინება. თავისი ბუნებით ფულადი გზავნილები ინფლაციური ხასიათისაა. ინფლაციის გამომწვევ ერთ-ერთ ფაქტორად მიჩნეულია აგრეთვე ფისკალური დეფიციტი და სახელმწიფოს საგარეო ვალის ზრდა.

საქართველოს პარლამენტის არჩევნების (2012 წლის ოქტომბერი) წინა და შემდგომ თვეებში საქართველოში დაფიქსირდა ინფლაციის შემცირება და იგი დეფლაციაში გადაიზარდა. ეს უკანასკნელი გამოწვეულია, ერთი მხრივ, ეკონომიკური აქტივობის შემცირებით, რომელსაც, როგორც წესი, ადგილი აქვს საარჩევნო პერიოდში. მეორე მხრივ, ინფლაციის შემცირების მიზეზი უნდა ვეძებოთ სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ სამომხმარებლო კალათაში შეტანილ ცვლილებებში. როგორც ცნობილია,

2012 წელს ამ უკანასკნელში სურსათისა და არაალკოჰოლური სასმელების წილი მნიშვნელოვნად (9,8 %) შემცირდა, რომლებზეც ფასები საქართველოში, ისევე როგორც მთელს მსოფლიოში, ზრდის ტენდენციით ხასიათდება. გარდა ამისა, სამომხმარებლო კალათაში შემცირდა იმ ხარჯების (კავშირგაბმულობა, ელექტროენერგია, აირი და სხვა) წილი, რომლებზეც ფასების კლება ფიქსირდება.

ქვეყანაში შემოსული ინვესტიციური მაკროეკონომიკური სტაბილიზაციის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ინდიკატორია პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია, რომელიც გულისხმობს ერთი ქვეყნის რეზიდენტის მიერ სხვა ქვეყნის ტერიტორიაზე განლაგებულ საწარმოში წილის ფლობას და მასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ფინანსური ხასიათის ოპერაციების განხორციელებას. 2004 წლიდან 2012 წლის ჩათვლით საქართველოში თითქმის 10 მლრდ. აშშ დოლარის პირდაპირი ინვესტიცია განხორციელდა.

2004-2007 წლებში საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდა მაღალი ტემპით ხასიათდებოდა, ხოლო შემდგომ დღემდე დინამიკამ არასტაბილური სახე მიიღო. ვინაიდან საქართველოში შიდა ინვესტიციები უმნიშვნელოა, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას. 2003 წლიდან ინვესტიციური ნაკადების შემცირება უნდა აიხსნას, ერთი მხრივ, მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური კრიზისით, ხოლო, მეორე მხრივ, საქართველოში შიდა პოლიტიკური დაძაბულობით, განსაკუთრებით ქვეყნის ტერიტორიების დიდი ნაწილის რუსეთის მიერ ოკუპირებით, რაც უცხოელი ინვესტორებისათვის მაღალი რისკის შემცველია. ამ ბოლო წლებში საქართველოში უცხოური ინვესტიციები შემოედინება აზიის ქვეყნებიდან, რაც საზოგადოების გარკვეული ნაწილის უკმაყოფილებას იწვევს, რადგან ინვესტიციები ძირითადად სასოფლო-სამეურნეო მიწების შესყიდვაზეა მიმართული.

მაკროეკონომიკური სტაბილიზაციის ერთ-ერთი უმთავრესი ამოცანაა დასაქმების უზრუნველყოფა. გარდამავალ ეტაპზე საქართველოში განხორციელებულმა სტრუქტურულმა რეფორმებმა უმუშევრობის მაღალი დონე შექმნა. შეიქმნა სიტუაცია, როდესაც ბაზარზე არსებულ სამუშაოს არ შეესაბამება სამუშაო ძალის უნარ-ჩვევები. განათლების სისტემამ ვერ უზრუნველყო შრომის ბაზარზე მოთხოვნა-მიწოდების დაბალანსება. საყურადღებოა, რომ 2004 წლამდე საქართველოში უმუშევრობის დონე უფრო დაბალი იყო (დაახლოებით 12 %), ხოლო შემდგომ წლებში იგი ზრდის ტენდენციით ხასიათდება, ხოლო 2009 წელს პიკურ მაჩვენებელს 16,9 პროცენტს მიაღწია. უკანასკნელ 2 წელიწადში ოფიციალური სტატისტიკით უმუშევრობის დონემ უმნიშვნელოდ დაიწია, თუმცა ფაქტობრივად იგი 2-4 - ჯერ უფრო მაღალია.

მართალია საქართველოში ეკონომიკური ზრდის ტემპი საკმაოდ მაღალია, თუმცა უმუშევრობის დონეზე მან ვერ იქონია პოზიტიური გავლენა. საკმარისია ითქვას, რომ 2007 წელს მშპ-ის რეალურმა ზრდამ პიკს - 12,2 %-ს მიაღწია, მაგრამ უმუშევრობის დონემ შეადგინა 13,3 პროცენტი, ანუ დაახლოებით იმდენივე, რამდენიც იყო წინა წელს, როდესაც ეკონომიკური ზრდა 9,4 პროცენტს შეადგენდა. უმუშევრობის დონე საქართველოში გაცილებით მეტია ევროკავშირის ქვეყნებთან შედარებით (გამონაკლისია ესპანეთი და ბალტიისპირეთის ქვეყნები). იგი გაცილებით უფრო მწვავე იქნებოდა, რომ ადგილი არ ჰქონდეს ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის იმიგრაციას უცხოეთის ქვეყნებში.

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ გარდამავალ ეტაპზე საქართველოში მაკროეკონომიკური დინამიკა არასტაბილურობით ხასიათდებოდა და მისი ასეთი მდგომარეობა არ ასტიმულირებდა ეკონომიკის განვითარებას. როგორც ჩანს, საჭიროა მომავალში გარკვეული ტრანსფორმაციული ცვლილებების გატარება სახელმწიფოს მხრიდან, რათა მიღწეულ იქნას მდგრადობა მაკროეკონომიკურ განვითარებაში და მისი ორიენტირი მიმართულ იქნას ქვეყნის ეკონომიკის დაჩქარებული განვითარებისაკენ.

მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ახალი ორიენტირის ჩამოყალიბებას განაპირობებს სამთავრობო პროგრამის შემდეგი პოზიციები: საბაზრო ურთიერთობათა განვითარებასთან ერთად სისტემურ ტრანსფორმაციაში საკვანძო როლის სახელმწიფოსათვის მინიჭება; ქვეყნის ეკონომიკის გლობალური კონკურენტუნარიანობის ამაღლების უზრუნველსაყოფად ეკონომიკის სტრუქტურული მოდერნიზება; სამართლიანი საბაზრო გარემოს შექმნა ხელმისაწვდომი მოქნილი და თანამედროვე ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბება და ა.შ.

უახლოეს მომავალში დიდი ამოცანებია დასახული ქვეყნის მთლიანი შიგა პროდუქტის მოცულობის ზრდისთვის, რაც მიხნეულია მოსახლეობის ცხოვრების დონისა და ხარისხის ამაღლების მთავარ მაკროეკონომიკურ ინდიკატორად. ამ მიზნით გათვალისწინებულია სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ზრდა, რომელითაც შესაძლებელი გახდება ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოებისა და საქსპორტო პოტენციალის ზრდა, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებისადმი მაქსიმალური ხელის შეწყობა; ბაზრის გათავისუფლება მონოპოლიებისაგან; საგადასახადო შემოსავლების მიზნობრივი და გამჭვირვალე ხარჯვა პრიორიტეტულ დონისძიებებზე; სახელმწიფო ქონების გონივრული მართვა და პრივატიზება; ქვეყნის გლობალური კონკურენტუნარიანობის ზრდა.

მაკროეკონომიკური ორიენტირის ფორმირებაში უმნიშვნელოვანეს როლს შეასრულებს სამთავრობო პროგრამის ისეთი მიმართულებების პრაქტიკული რეალიზაცია როგორცაა: ხელისუფლებასა და ბიზნეს შორის მკვეთრი ზღვრის გაწევა და მათი ფუნქციების რეალურად გამოჯვანა, ბიზნესის საქმიანობაში სახელმწიფო სექტორის გაველების მინიმუმადე დაყვანა, კერძო სექტორისადმი სახელისუფლებო მხარდაჭერის ზრდა.

უახლოეს მომავალში საქართველოს მაკროეკონომიკური პოლიტიკა ორიენტირებული იქნება ეკონომიკის სტაბილური განვითარებისაკენ, რისთვისაც გათვალისწინებული შემდეგი პრიორიტეტების რეალიზაცია:

- საწყის ეტაპზე ეკონომიკის სტაბილური განვითარების უზრუნველყოფა, ხოლო მომდევნო ეტაპზე მისი მდგრადი და მაღალი ტემპებით ზრდა;
- ინფლაციის დონის ერთიშნა მანვენებლის შენარჩუნება;
- უმუშევრობის დონის შემცირება;
- საინვესტიციო გარემოს შემდგომი გაუმჯობესება.

ცხრილი 2

საქართველოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზები

	2013	2014	2015	2016
რეალური მშპ (ზრდის ტემპი)	6.0	6.0	6.0	6.0
ნომინალური მშპ (მლნ. ლარი)	28863.1	32430.6	36095.2	40174.0
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე (აშშ დოლარი)	3895.6	4377.1	4871.7	5422.2
სამომხმარებლო ფასების ინდექსი (საშუალო წლიური)	3.0	5.0	5.0	5.0
მიმდინარე ანგარიში (პრაქტიკულად მშპ)	-10.8	-8.8	-7.0	-4.0

* წყარო: ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2013-2016 წლებისათვის, საქართველოს მთავრობა (საბოლოო ვარიანტი) თბ. 2013.

სტაბილური მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ფორმირებაში მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს საგადასახადო პოლიტიკაში გათვალისწინებული ახალი მიდგომები. გათვალისწინებულია საშემოსავლო გადასახადის დაუბეგრავი მინიმუმის დადგენა (იგი უკვე ამოქმედდა 2013 წელს), რომელიც არ იქნება საარსებო მინიმუმზე ნაკლები, მოწესრიგდება მოგების გადასახადში გამოქვეითების სისტემა, ახლებურად განისაზღვრება აქციზური საქონელის ნომენკლატურა და ძირითადად დაიბეგრება ფუფუნების საგნები, გაუქმდება ქონების გადასახადში აფასების სისტემა და შენარჩუნდება I პროცენტის განაკვეთი, საგადასახადო დაეების განხილვაში შემცირდება სახელმწიფოს დომინანტური როლი, შემცირდება ჯარიმების და საურავების მოცულობა.

მაკროეკონომიკური ორიენტირების ფორმირებაში დიდ ადგილს დაიკავებს უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის მიმართულებით გათვალისწინებული დონისძიებათა კომპლექსი. გათვალისწინებულია შეიქმნას სტაბილური ინვესტიციური გარემო, ბიზნესი გათავისუფლება სახელისუფლებო ზეგავლენისაგან და

შეიქმნება საკუთრების დაცვის მყარი გარანტიები, გააქტიურდება მუშაობა თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ ევროკავშირთან, აშშ-სთან. ადგილობრივი ბაზარი დაცული იქნება უცხოური დემპინგური საქონლისაგან, გატარდება ღონისძიებები რუსეთის ბაზარზე ქართული აგროსამრეწველო პროდუქციის შეღწევის მიმართულებით.

მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ფორმირებაში მნიშვნელოვანი როლი განეკუთვნება მონეტარულ პოლიტიკას. ამ კუთხით მომავალში გათვალისწინებულია ეროვნული ვალუტის მიმართ ნდობის გაზრდა და შესაბამისად დოლარიზაციის დონის შემცირება, აგრეთვე მონეტარული ხელისუფლების გათავისუფლება პოლიტიკური ზეწოლისაგან, კომერციულ ბანკებს შორის ჯანსაღი კონკურენციის დამკვიდრება, დეპოზიტების დაზღვევის სისტემის დანერგვა, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკური ზრდის დაჩქარებას.

მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ფორმირებაში განსაკუთრებულ ადგილს დაიკავებს აგრეთვე ფისკალური პოლიტიკა, რომლის ერთ-ერთ მთავარ მიმართულებად მომავალში მიჩნეულია არამიზნობრივი სუბიექტის ხარჯების გაუქმება.

მაკროეკონომიკური პოლიტიკა და მიკროეკონომიკური პოლიტიკა ერთმანეთთან კაუზალურ დამოკიდებულებაში არიან, ისინი განსაზღვრავენ თითოეული მათგანის განვითარების ორიენტირებას. უახლოეს მომავალში მაკროეკონომიკურ სტაბილურობასა და განვითარებაზე განსაკუთრებულ როლს ითამაშებს მიკროეკონომიკის, რეალური სექტორის ისეთი მნიშვნელოვანი დარგი როგორცაა აგროსამრეწველო კომპლექსი. სახელისუფლებო პროგრამის თანახმად მომავალში წინა პლანზე უნდა წამოიწიოს სოფლის მეურნეობის განვითარებამ. კერძოდ, გათვალისწინებულია სასოფლო-სამეურნეო პოტენციალის სრულად და ეფექტიანად გამოყენება, აგროსამრეწველო პროდუქციის წარმოების სტაბილური ზრდა და მისი საექსპორტო პოტენციალის გაძლიერება, ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, და ა.შ. უნდა აღინიშნოს, რომ სოფლის მეურნეობის განვითარების მიზნით უკვე შეიქმნა მისი განვითარების 1 მილიარდიანი ფონდი, რომელიც აფინანსებს სოფლის მეურნეობის პროგრამებს, დაიწყო გლეხებზე (ფერმერებზე) აგროსესხების გაცემა, მათ დაურიგდათ სასოფლო-სამეურნეო ვაუჩერები მიწის დასამუშავებლად, ჰერბიციდების, სასოფლო-სამეურნეო ინვენტარის შესაძენად და სხვა სასოფლო-სამეურნეო ღონისძიებათა განსახორციელებლად. რეგიონებში შეიქმნა აგროსერვისები, საკონსულტაციო ცენტრები. შექმნილია სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, გადამზადდა ტექნიკოსები და ა.შ. რაც უახლოეს მომავალში მნიშვნელოვნად წინ წასწევს ქვეყნის აგროსამრეწველო სექტორს. ამავდროს მნიშვნელოვნად გაიზრდება საექსპორტო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება, რაც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში უცხოური ვალუტის შემოდინებას, საგადასახადო ბალანსის გაუმჯობესებისას და რაც მთავარია მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლებას.

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოს ხელისუფლებას მკაფიოდ აქვს ჩამოყალიბებული ქვეყნის მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ახალი ორიენტირები, რომელთა პრაქტიკაში განხორციელება უზრუნველყოფს ეკონომიკური ზრდის დაჩქარებას, დასაქმების პრობლემის გადაწყვეტას, ინფლაციური პროცესების დარეგულირებას, საგარეო ვაჭრობის გადრეწვა-გამარტივებას, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას და სხვა ეკონომიკური ღონისძიებების გატარებას, რომლებიც საბოლოო ჯამში უზრუნველყოფენ მდგრადი, სტაბილური ეკონომიკური განვითარებას და ცხოვრების დონის ამაღლებას.

ბამოყენებული ლიტერატურა:

1. ინფლაცია საქართველოში - გამომწვევი მიზეზები და დაძლევის გზები. ეკონომიკური კვლევის ცენტრი, თბ., 201.
2. ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2013-2016 წლებისათვის (საბოლოო ვარიანტი), საქართველოს მთავრობა, თბ., 2013.
3. სამთავრობო პროგრამა „ძლიერი, დემოკრატიული ერთიანი საქართველო“, თბ., 2012.